

Av. Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Dövizle İşlem Yasağı Getiren Kararın Maden Sözleşmelerine Etkisi

1.Kapsam

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 4. maddesine “Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz.” şeklindeki g bendinin eklenmesine ilişkin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 13.09.2018 tarih ve 30534 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yine aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair 06.10.2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 2018-32/51 numaralı Tebliğ, dövizle işlem yasağının kapsam ve istisnalarını belirlemiştir. Daha sonra 2018-32/51 sayılı Tebliğ de 16.11.2018 Tarih ve 30597 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2018-32/52 sayılı Tebliğ ile değiştirilmiştir. Sonuç olarak yeni bir değişiklik oluncaya kadar 2018-32/52 sayılı Tebliğ hükümlerine göre değerlendirme yapmak gerekmektedir.

1.1. Kişi Bakımından

Türkiye’de ve dışarıda yerleşik kişiler 11.08.1989 tarih 20249 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’ın Tanımlar başlıklı 2. Maddesinde “Türkiye’de yerleşik kişiler: Yurtdışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişileri, Dışarıda yerleşik kişiler: Türkiye’de yerleşik sayılmayan gerçek ve tüzel kişileri,” şeklinde tanımlanmıştır. Bu halde, Karar’a eklenen 4/g bendi, Türkiye’de ikamet adresi bulunan gerçek kişiler ile merkezi Türkiye’de bulunan tüzel kişiler bakımından uygulama alanı bulmaktadır.

1.2. Konu Bakımından

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’a yapılan ekleme ile döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ödeme yükümlülüğü kararlaştırılması yasağının konu bakımından kapsamı, menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri şeklinde belirlenmiştir.

2018-32/52 numaralı Tebliğ ile Karar kapsamında bulunan sözleşmeler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan

gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmeleri, yurt dışında ifa edilecekler dışında kalan iş sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri, danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmeleri, Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilerin inşası, tamiri ve bakımı dışında kalan eser sözleşmeleri, söz konusu değişikliğin kapsamında olup bu tür sözleşmelere ilişkin bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’da yapılan değişikliğin kapsamı dışında bulunan sözleşmeler ise yine 2018-32/52 numaralı Tebliğ ile belirlenmiştir. Buna göre, taşıt satış sözleşmeleri dışında

kalan menkul satış ve kiralama sözleşmeleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri, finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmeleri, Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmeler, Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmeler, Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 tarihli ve

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar’da yapılan değişikliğin kapsamı dışında bulunan sözleşmeler ise yine 2018-32/51 numaralı Tebliğ ile belirlenmiştir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmeler, sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemler ve dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmeleri 32 Sayılı Karar’da yapılan değişikliğin kapsamı dışında olduğundan bu tür sözleşmelere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkündür.

Dövizle işlem yasağı, sözleşmede bedel ve teslim gibi asli edim yükümlülükleri yanında cezai şart, pey akçesi, dönme cezası gibi asıl borca bağlı ikincil yükümlülükleri de kapsar. Örneğin, dövizle yapılamayacak bir sözleşmede ABD Doları cinsinden cezai şart kararlaştırılmaz.

Dövizle yapılamayan sözleşmelere bağlı olarak düzenlenecek bono ve çek gibi kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

Yine, sözleşmelerdeki ödeme yükümlülüklerin uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenmesi de dövizle işlem yasağı kapsamındadır. Ancak taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinde akaryakıt fiyatlarına endeksleme yapılmasına izin verilmiştir.

2. Madencilik Sektörü Açısından Değerlendirme

Dövizle işlem yasağı maden huku-ku bakımından, maden ruhsat devrine ilişkin sözleşmeler, cevher ve blok satışları, taşıt araçları satışı ve kiralaması, rödovans sözleşmeleri, aracılık ve hizmet sözleşmeleri özel olarak incelenmelidir.

2.1. Maden Ruhsatı Devir Sözleşmeleri

Maden hakkının devrinde, mülkiyeti devreden diğer süreçlerde olduğu gibi, iki ayrı işleme ihtiyaç vardır. Öncelikle taraflar arasında maden hakkının devri borcunu doğuran satım, bağışlama ve trampa gibi borçlandırıcı işlem yapılmaktadır. Borçlandırıcı işlemten sonra MAPEG’e Ek-21’e göre hazırlanan form dilekçe ile başvurulmaktadır. Devir işlemi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının onayı ve maden siciline tescil ile tamamlanmaktadır. Ek-21’e göre hazırlanan form dilekçede herhangi bir bedel yer almamaktadır. Ancak uygulamada borçlandırıcı işlem aşmasında yer alan taraflar arasın-

daki sözleşmede devir bedelinin genellikle döviz olarak kararlaştırıldığı görülmektedir. Bu durumda sözleşmeye yazılan döviz ödeme borcunun 32 Sayılı Kararın 4/g maddesinde öngörülen dövizle işlem yasağı kapsamına girip girmediğini belirlemek gerekir. Bu bağlamda maden ruhsatlarının taşınmaz niteliğinde olup olmadığını belirlemek çok önemlidir. Zira, taşınmaz malların satışı veya mülkiyet devri işlemleri dövizle işlem yasağına tabi işlemlerdir.

743 sayılı eski Türk Kanunu Medenisinin 632/III ve 911/III. maddelerinde madenler taşınmaz sayılıyordu. 4721 sayılı yeni Türk Medeni Kanununun taşınmazları belirleyen 704 ve 998.maddelerinden madenler çıkarılmıştır. Bunun nedeni madde gerekçesinde madenler için ayrı bir maden sicili oluşturulduğundan tapu siciline gerek olmadığı şeklinde açıklanmıştır. Buna rağmen taşınmaz mal zilyetliğine tecavüzlerin önlenmesine ilişkin 3091 sayılı Kanun mevzuatında madenler taşınmaz olarak kabul edilmektedir. Yargı kararlarında da madenlerin taşınmaz mal niteliğinde olduğuna ilişkin ifadeler yer almaktadır. Bu bakımdan taşınmaz niteliğiyle maden ruhsatının devrine ilişkin sözleşmelerin döviz üzerinden akdedilmesi de yasak kapsamına girer.

2.2. Rödovans Sözleşmeleri

Rödovans sözleşmesinde tarafların iş ve sosyal güvenlik hukuku dışındaki hak ve yükümlülüklerine

ilişkin 3213 sayılı Maden Kanununda özel bir düzenleme olmadığı için 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun “ürün (hasılat) kirasına” ait hükümler uygulanır. Yargıtay 14.Hukuk Dairesi’ne göre, rödovans sözleşmesi, ürün kirası sözleşmesinin bir türüdür (*Yargıtay 14.Hukuk Dairesi 20.02.2007 gün ve E.2007/111, K.2007/1552*). Dolayısıyla taşınmaz niteliğindeki maden ruhsatına ilişkin ürün kirası sayılan rödovans sözleşmelerinde rödovans bedelinin ve diğer parasal yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün değildir.

Uygulamada görülen bazı rödovans sözleşmelerinde ise maden ruhsatı işletmeciyeye devredilmekte, ancak devreden önceki ruhsat sahibine de rödovans bedeli denilen kira bedeli ödenmektedir. Yargıtay ve doktrinde bu tür lisans devri niteliğindeki rödovans sözleşmeleri de ürün kirası sayılmaktadır. İkinci tür devirli rödovans sözleşmesi denilen bu sözleşmelerin de döviz üzerinden yapılması yasak kapsamındadır.

2.3. Cevher ve Blok Satışları

Madenler taşınmaz sayılmakla birlikte geçerli bir işletme ruhsatı ve iznine dayalı olarak üretilen cevher veya mermer blokları işletmecinin mülkiyetine menkul (taşınır) mal olarak girer. Menkul mal haline gelen bu ürünlerin satışına ilişkin sözleşmeler de 2018-32/52 nolu tebliğin 9.maddesi gereği dövizle işlem yasağından istisna edilmiştir. Daha açık bir ifadeyle döviz üzerinden ya da dövize en-

deksli cevher veya blok satışı gerçekleştirilebilir.

2.4. İş Makinaları ve Taşıt Araçlarının Satış ve Kiralanması

Madencilik sektörü iş makinaları ve taşıt araçlarının yoğun kullanıldığı sektörlerden biridir. Kullanılan bu makina ve araçların satış ve kiralama işlemleri de çoğunlukla döviz üzerinden yapılmaktadır. Dövizle işlem yasağının kapsam ve istisnalarını belirleyen eski2018-32/51 nolu tebliğin 6 ve 7. maddelerinde “*iş makineleri dâhil taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan*” denilmek suretiyle bunların satış ve kiralama işlemleri istisnadan yararlandırılmamış ve dövize işlem yasağına tabi kılınmıştır.

Ancak, yeni 2018-32/52 sayılı Tebliğin 6.ve 7.maddesinden iş makinaları çıkarılmıştır. İlgili sektörden gelen yoğun baskı ve talep sonucu yapılan bu değişiklik sonucu iş makinalarının satış ve kiralamasının Bundan böyle dövize iş makinası satış ve kiralama sözleşmeleri yapmak serbest hale gelmiştir.

Bununla beraber, 2018-32/52 sayılı Tebliğ, taşıt araçları bakımından dövize satış ve kiralama yasağını devam ettirmektedir. Taşıt, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 3.maddesinde “*Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır.*” Şeklinde tanımlanmış ve çeşitli araç türlerinin tanımı verilmiştir. Bu nedenle 2918 sayılı Kanunun 3.maddesin-

deki tanıma uygun araçlar, “taşıt” sayılır. Ve bu taşıtların dövize satımı veya kiralaması yasak kapsamındadır.

Kanaatimce taşıt araçların satış ve kiralama yasağı sadece bunların nihai ürün hallerini kapsar. İstisnalar dar yorumlandığından bunların menkul eşya niteliğinde olan yedek parçaları, ekipmanları ve sarf malzemeleri dövize işlem yasağı kapsamında değildir.

2.5 Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri

İş makinaları dahil madencilik sektöründe kullanılan bütün araçlar için yapılan finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri de yasak kapsamındadır. Hatta bu yasak olağan satış ve kiranın aksine ekipmanlar için yapılacak finansal kiralama sözleşmeleri için dahi geçerlidir.

Bu yasağın gerçek kişi madenciler bakımından istisnası yoktur. 2018-32/52 nolu Tebliğin 13.maddesinin yaptığı atıf sonucu, döviz geliri bulunan veya döviz kredisi bakiyesi 15 Milyon ABD Dolarının üzerinde olan madencilik şirketleri her türlü finansal kiralama sözleşmelerini döviz üzerinden veya dövize endeksli olarak yapabilirler.

2.6. Aracılık ve Danışmanlık Sözleşmeleri

Kural olarak Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, maden danışmanlığı, aracılığı ve madenlerin taşınmasına ilişkin hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu

sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştıramazlar. Ancak aşağıdaki hizmet sözleşmeleri bu yasaktan istisna edilmiştir:

i-Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,

ii- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

iii- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

iv- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu hizmet sözleşmeleri.

3. Türk Lirasına Uyarılama Zorunluluğu

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara eklenen Geçici 8. madde hükmü “*Bu Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, söz konusu bentte belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki söz-*

leşmelerdeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedeller, Bakanlıkça belirlenen haller dışında; Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenir.” şeklindedir. Bu halde, Karar’ın yürürlüğe girdiği 13.09.2018 tarihinden önce yapılmış ve bedeli döviz veya dövize endekli olarak belirlenmiş sözleşmelerin 13.10.2018 tarihine kadar Türk parası olarak uyarlanması gerekmektedir.

13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiş dövizle işlem yasağı kapsamındaki sözleşmelerin Türk Lirasına uyarlanabilmesi için geçerli bir şekilde hükümlerini devam ettiriyor olması gerekir. Sözleşmede taraflardan birinin borcunu yerine getirmemesi sonucu karşı taraf Türk Borçlar Kanununun 125. maddesinde belirtilen seçenekleri kullanarak sözleşmeyi bu tarihten önce feshetmişse veya feshetmeden müspet zararını (kar mahrumiyetini) talep etmesi halinde uyarılama söz konusu olmaz. Aynı şey taraflardan birinin belirtilen yasak tarihten önce sözleşmeyi fesih hakkını kullanması halinde de söylenebilir.

Özellikle taşıt ve iş makinası bayileri ve kiralama şirketlerinin yoğun itirazı sonucu 2018-32/52 numaralı Tebliğin 25.maddesi ile 13.09.2018 tarihinden önce döviz üzerinden akdedilen taşıtların kiralama sözleşmeleri ile yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmeleri Türk Lirasına uyarılama zorunluluğuna tabi tutulmamıştır. Yine Tebliğin 26.maddesi ile menkul ve taşınmazlara ilişkin ilişkin önceki tarihli finansal kiralama

sözleşmeleri de uyarılama yasağından istisna edilmiştir. Ancak söz konusu sözleşmeler yukarıda belirtildiği gibi bu tarihten sonra dövizle işlem yasağı kapsamındadır.

Sözleşme bedellerinin uyarlanması usulü 2018-32/52 numaralı Tebliğ ile belirlenmiştir. Buna göre, sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedeller Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılmazsa, akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endekli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 02/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 02/01/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.

Bunun dışında döviz cinsinden veya dövize endekli olarak belirlenmiş bedellere ilişkin olarak sözleşmelerde kararlaştırılmış olan faiz şartının akıbetinin ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Uyarılamadan sonra uygulanacak faiz türünün de tarafların karşılıklı anlaşması ile belirlenmesi elzemdir. Tarafların bedel uyarılmasından

sonra imzalayacakları sözleşme bakımından ayrıca bir damga vergisi yükü ile karşılaşp karşılaşmayacağı hususunun da ayrıca belirlenmesi gerekmektedir.

4. Yaptırımlar

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile öngörülen yükümlülükler uyulmaması halinde, Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun’un 3. maddesi uyarınca 6.306,00 TL ile 52.601,00 TL arasında idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir. Ancak bu düzenlemelere aykırılığın, bahse konu sözleşmelerin geçerliliğini ne şekilde etkileyeceğinin de ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Borçlar Kanunu m.99 hükmü “*Ülke parası dışında başka bir para birimiyle ödeme yapılması kararlaştırılmışsa, sözleşmede aynen ödeme veya bu anlama gelen bir ifade bulunmadıkça borç, ödeme günündeki rayiç üzerinden Ülke parasıyla da ödenebilir.*” şeklindedir. Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ile getirilen düzenlemenin bu hükmün bir istisnası olarak değerlendirilmesi gerekir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar’ın yürürlüğe girdiği 13.09.2018 tarihinden sonra yapılacak sözleşmelere ilişkin bedellerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak belirlenmesi halinde, ifa konusunun hukuka aykırı olduğu kabul

edilmelidir. Borçlar Kanunu m.27 hükmü uyarınca ifa konusunun hukuka aykırı olması nedeniyle söz konusu sözleşme kesin olarak hükümsüzdür. Söz konusu Karar’ın yürürlük tarihinden önce yapılmış ve bedelin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak belirlenmiş olduğu sözleşmeler bakımından ise ifa konusunun imkansız hale geldiği kabul edilmelidir.

Yukarıda açıklandığı gibi, madden hakkının devri işlemi sebebe bağlı bir işlemdir. Taraflar arasında yapılan borçlandırıcı işlemin geçersizliği tasarruf işleminin geçersizliği sonucunu doğurur. Getirilen düzenlemeye aykırı şekilde, sözleşme bedelinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak belirlenmesi halinde, borçlandırıcı işlemin geçersiz olması nedeniyle tasarruf işlemi olan devir ve tescil de geçersiz hale gelir.

5. Değerlendirme ve Sonuç

Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerini düzenleyen Anayasa m.104 “*Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır.*” hükmünü içermektedir. Yukarıda açıklandığı üzere, TBK m.26 hükmü sözleşme serbestisini düzenlerken 13.09.2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar, birtakım sözleşmelere ilişkin bedel ve yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılmayacağını düzen-

lemiştir. Mevcut durumda, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, Türk Borçlar Kanunu m.26 hükmü ile açıkça çelişmektedir. Bu halde, Anayasa m.104 hükmü dikkate alınarak Türk Borçlar Kanunu ile öngörülen sözleşme serbestisinin geçerli bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Aksi yöndeki uygulama Anayasaya aykırılık teşkil eder.

Ancak, mahkemeler önlerine gelen uyuşmazlıkla ilgili olarak söz konusu tebliğlerin hükümlerini uygulayacaklardır. Bu nedenle Türk Lirası cinsinden kararlaştırılması gereken, önceki tarihte yapılmış ve bedeli döviz cinsinden kararlaştırılmış olan sözleşmelerin 13.09.2018 tarihinden itibaren Türk Lirasına uyarlanması ve karşı taraf mutabakata varmaz ise Tebliğ hükümlerine göre tek taraflı olarak yapılacak uyarlamaya göre ödemede bulunulması gerekir.

Tebliğin yürürlük tarihinden sonra da herhangi bir yaptırıma uğramamak için dövizle ya da dövize endekli kararlaştırılması yasak sözleşmelerde her türlü ödeme yükümlülüklerinin Türk Lirası olarak belirlenmesine dikkat edilmelidir.

Bu çalışma 16 Ekim’de geçerli olan mevzuata göre hazırlanmıştır. Ayrıca yeterli bir hazırlık sürecinden geçmeden ve ilgili sektör temsilcileriyle tartışılmadan çıkarılan Tebliğlerde değişiklik yapılmaktadır. Dövizle işlem yapmak durumunda olan işletmelerinin muhtemel bir değişiklik ihtimaline karşı ilgili Tebliğleri sürekli takip etmelerinde yarar vardır. ■